

ANALYSE VAN DE KLIMAATTOP IN BONN (COP23) AANBEVELINGEN VOOR 2018

De klimaattop in Bonn bevestigde het vrijwel universele engagement om het Akkoord van Parijs te implementeren. Tijdens het jaar 2018 moeten bakens verzet worden om dit te realiseren. Zowel op regionaal en nationaal als op Europees en internationaal niveau, spelen de Belgische beleidsmakers een belangrijke rol om vooruitgang te boeken en een geschikt antwoord te bieden op het klimaatprobleem. Meer dan ooit is het nodig om van koers te wijzigen en onze maatschappij duurzaam te maken.

Analyse COP23

- **Talanoa Dialogue**

Een belangrijke verwezenlijking is de start van de Talanoa Dialogue – voormalig de Facilitative Dialogue – waarin de collectieve ambitie moet worden geëvalueerd en het pad moet effenen voor de verhoging van de ambitie. Het proces werd opgesplitst in een technische en een politieke fase, en moet de update van de Nationally Determined Contributions (NDC's) voeden.

Op EU niveau verdient de voortrekkersrol van Nederland aandacht: het land stelde voor om de ambitie van de Europese Unie op te trekken naar een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen 55% in 2030 (in plaats van 40%). Hiermee stuurde ons buurland in Bonn een positief en coherent signaal uit voor de versterkte ambitie die het resultaat moet zijn van de Talanoa Dialogue.

Het nieuwe IPCC rapport over 1,5 °C moet een sleutelement van de Talanoa Dialogue worden. Het Akkoord van Parijs belooft immers dat inspanningen zullen geleverd worden om de opwarming te beperken tot maximaal 1,5 °C. Onder impuls van de bevindingen van het IPCC rapport, moet dat zich vertalen in nieuwe, meer ambitieuze NDC's tegen 2020.

- **Trage vooruitgang Paris Rulebook**

De uitwerking van de regels voor de implementatie van het Akkoord van Parijs verliepen te traag. Om klaar te zijn tegen de klimaattop in Polen (COP24), zoals afgesproken, moeten de onderhandelaars een tandje bijsteken. Het is belangrijk om zowel de afgesproken timing te respecteren om het hele proces niet af te remmen, en tegelijk overeenstemming te vinden over een kwalitatief Rulebook. Dat is een Rulebook dat in staat is om de milieu-integriteit en duurzaamheid die centraal staan in het Akkoord van Parijs te garanderen.

- **Klimaatrechtvaardigheid van de agenda gevallen**

De prioriteiten van de meest kwetsbare landen bleven meer dan eens op de achtergrond. Met Fiji als voorzitter stond het dossier van 'loss and damage' oorspronkelijk hoog op de agenda. COP23 moest concrete pistes naar voor schuiven om in de toekomst steun te bieden aan landen die te kampen krijgen met klimaatimpacts. De beslissing die werd genomen is teleurstellend: inspanningen om geld te mobiliseren voor loss and damage zijn doorgeschoven naar 2018, in de vorm van een 'expertdialoog'. Ook het dossier van de klimaatfinanciering blokkeerde enkele keren de discussies en wordt nog te vaak als pasmunt gebruikt. COP23 toonde meer dan eens dat de kloof tussen ontwikkelde landen en ontwikkelingslanden groot blijft.

- **Enkele positieve signalen**

Bonn boekte enkele bemoedigende resultaten. Allereerst was er de oprichting van een werkgroep over landbouw, een jarenlange vraag van het middenveld. Ook werd er een officiële plaats toegekend voor inheemse bevolkingsgroepen in het onderhandelingsproces en keurden de landen een gender actieplan goed. Verschillende landen, waaronder België, lanceerde een 'Powering Past Coal' coalitie voor een uitstap uit steenkool. Ook wat onderwijs en sensibilisering betreft zijn de signalen positief. Er wordt een workshop gepland tijdens de tussentijdse sessie in mei. Een oproep is gelanceerd om input te leveren.

Aanbevelingen voor België in 2018

Zowel op internationaal als op Belgisch niveau is 2018 een bepalend klimaatjaar. Tijdens COP23 zagen we ook in België positieve signalen. De vier parlementen kwamen tot een interparlementaire verklaring over het Belgische klimaatbeleid. Deze verklaring is de eerste stap naar een gemeenschappelijke resolutie en is een belangrijk signaal naar onze ministers. Samenwerking kan en is nodig om de Belgische klimaatdoelstellingen te behalen.

Het Platform Klimaatrechtvaardigheid, dat de milieuorganisaties, vakbonden, noord-zuidbeweging en jeugdleden verenigt, vraagt de Belgische en Europese beleidsmakers:

1/ Schroef de ambitie op

- De volgende klimaatop in Katowice, Polen (COP24) wordt een cruciale test voor het Akkoord van Parijs. De uitkomst van de Talanoa Dialogue bepaalt de globale ambitie. België en Europa moeten een belangrijke rol spelen om dit proces ten volle te benutten. In de eerste plaats betekent dit dat de **EU klaar moet zijn om de doelstellingen voor 2030 te verhogen om in lijn te zijn met doelstellingen van het Akkoord van Parijs**.¹ Nederland stelde zich alvast voorstander van nieuwe, meer ambitieuze doelstellingen voor de EU. We vragen België om Nederland daarin te ondersteunen en met andere buurlanden de ambitie in Europa te verhogen.

2/ Ontwerp ambitieus, nationaal klimaatbeleid op de korte en lange termijn

- Kom tegen het einde van dit jaar tot een draft **Nationaal Energie- en Klimaatplan 2030** dat coherent is met de doelstellingen van het Akkoord van Parijs en mikt op een daling van de energieconsumptie en 100% hernieuwbare energie tegen 2050. Dit plan moet een coherente visie op het Belgische klimaatbeleid uitdragen, over de regio's en het federale niveau heen;
- Ontwikkel een **Belgische langetermijnstrategie voor decarbonisatie** tegen 2050, met inbegrip van een coherente heroriëntering van publieke investeringen (in overeenstemming met artikel 2 van het Akkoord van Parijs²) en ondersteun dergelijke strategieën op het Europese niveau;
- Bepaal **een visie op een rechtvaardige transitie** naar een koolstofarme en weerbare maatschappij, met in het bijzonder aandacht voor de sociale dialoog en burgerparticipatie, heroriëntatie van investeringen, ontwikkeling van een publieke, kwalitatieve infrastructuur, ontwikkeling van competenties, relocalisatie van de economie, respect voor mensenrechten en sociale bescherming;³
- Ondersteun in Katowice de opstart van een 'Actieplan voor de Rechtvaardige Transitie' om te garanderen dat klimaatbeleid de belangen van werknemers in rekening neemt en de rechtvaardige transitie en waardig werk bevordert.

3/ Breng alle politieke beslissingen en Belgische financieringsstromen in lijn met de klimaatdoelstellingen

- Garandeer **coherentie van politieke beslissingen met de klimaatdoelstellingen**, met name door af te stappen van projecten die de structurele afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verlengen en valse oplossingen⁴.

¹ Het Europees NGO-netwerk Climate Action Network (CAN-E) vraagt, in overeenstemming met de aanbevelingen van het IPCC, een vermindering van uitstoot van broeikasgassen met minstens 55% tegenover 1990, en minstens 45% hernieuwbare energie en 40% energie-efficiëntie tegen 2030.

² Publieke en private financiering voor fossiele energie en ontbossing heroriënteren naar duurzame en koolstofarme investeringen en beleid.

³ ITUC (2017). Just Transition – Where Are We Now and What's Next? A Guide to National Policies and International Climate Governance. https://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/ituc_climate_justice_frontline_briefing_2017.pdf

⁴ Onder andere de risico's verbonden aan het concept koolstofneutraliteit ('net zero emissions') en negatieve uitstoot, koolstofcompensatiemechanismes, land-gerelateerde en niet-duurzame biobrandstoffen, 'climate-smart agriculture', CCS toegepast in steenkoolcentrales en het gebruik van niet-duurzame biomassa (zowel van nationale afkomst als import uit landen in het Zuiden).

- We vragen in het bijzonder dat **het Akkoord van Parijs centraal staat in het 'Nationaal Pact voor Strategische Investerings'**. Deze investeringen moeten in functie staan van een rechtvaardige transitie naar een koolstofvrije samenleving.

4/ Verhoog het engagement voor de Belgische klimaatfinanciering en ondersteun een ambitieuze definitie en juiste internationale rapportering

- Kondig **een structurele stijging van de Belgische, additionele klimaatfinanciering** aan. Met een engagement van 50 miljoen euro per jaar tot en met 2020 draagt België onvoldoende bij tot de internationale doelstelling en neemt België bovendien niet deel aan de stijging die internationaal werd afgesproken. De 100 miljoen die België rapporteerde voor 2016 moet een absolute bodem zijn voor de toekomst. Een billijke bijdrage van België stijgt naar 500 miljoen euro per jaar tegen 2020. Deze doelstelling is haalbaar door het belang van klimaatfinanciering mee te nemen in begrotingsbesprekingen en te kijken naar innovatieve financieringsbronnen zoals een Financiële Transactietaks, een koolstoftarifiering en de inkomsten uit de Europese emissiehandel (ETS).
- Ook het afkloppen van het Paris Rulebook staat op de agenda of COP24. Deze regels zullen de implementatie en dus de effectiviteit van het Akkoord van Parijs bepalen. Eén van de vele kwesties die nog in onderhandeling zijn, is **de definitie en de afspraken rond rapportering van internationale klimaatfinanciering**. Een strikte methode en duidelijkheid hieromtrent zijn van cruciaal belang voor de garantie dat de afspraken worden nagekomen en de globale ambitie. We vragen België om hier een voortrekkersrol in te nemen.

Het Platform Klimaatrechtvaardigheid is een Belgisch nationaal platform gecoördineerd door 11.11.11 en CNCD-11.11.11 en gevormd met ABVV-FGTB, ACV-CSC, ADG, APERe, Associations21, Bond Beter Leefmilieu (BBL), Beweging.net, Broederlijk Delen, CGSLB-ACLVB, Climate Express, Climaxi, Conseil de la Jeunesse, Ecokerk, Entraide et Fraternité, FSTM, Geneeskunde voor de Derde Wereld (G3W), Greenpeace, Inter-environnement Wallonie (IEW), Klimaat en sociale Rechtvaardigheid, Natuurpunt, NatuurpuntCVN, Oxfam-Solidariteit, Oxfam Wereldwinkels, Protos, SLCD, SOS FAIM, Vlaamse Jeugdraad, Vredeseilanden en WWF.